

KURJER LITTEWSKI

w WILNIE dnia 5 Listopada V. S. ROKU 1810.

S PETERZBURG V. S. 22 października. Głównokomenderujący w Gruzji, Generał od kawaleryi Tormasow, z obozu pod wsią Kaszaklisi, donosi pod d. 19 września, o znakomitem zwycięstwie d. 5. pod twierdzą Achalkalaki odniesioném przez woyska naszego 2 bataliony i jazdę tatarską nad korpusem dziesięciotysięcznym Persow i Turkow. Erywański Sardar Hussein Kulikan i Gruzjiński Carewicz Alexander, dowodzący woyskami Perskiemi, niepomyślnie skończywszy wyprawę w prowincyi Bambakskiej, ruszyli na czele wyboru woysk swoich przez Karską dzierzawę i baszowstwo Achaleygskie, ku Kartalińskiej granicy naszej; z kąd połączywszy się z woyskiem Szerif Baszy i z siłami innych Porty holdownikow, zamierzali uderzyć przez Kartalinę na Tyflis. Grł Tormasow odebrawszy o tym pewne wiadomości zbliżył się nagłym marszem do fortyfikacyi Calki. Tam poruczywszy 2 bataliony z półkow strzeleckich 9 i 15 oraz 200 kozakow i jazdy tatarskiej pod komendę GM. Margrabiego Pauluzzi, rozkazał trzema nagłymi marszami obeyść nieprzyjaciela przez górę sniegiem okrytą i od mieszkańców za nieprzebytą rozumianą, a potym nocą uderzyć na oboz połączonych sił perskich i tureckich, Szczęśliwy skutek odpowiedział zamiarowi. Woyska nasze korzystając z pomyslny dla siebie pory przybliżyły się niepostrzeżone do obozu nieprzyjacielskiego w nocy z 4go na 5ty września. GM. Pauluzzi rozdzieliwszy wspomniony oddział na 2 kolumny rozkazał Półkownikowi Lisaniewiczowi atakować prawe skrzydło woyska nieprzyjacielskiego a Półkownikowi Pieczarskiemu lewe. Porządek i cichość tak doskonale były zachowane przez woyska nasze, że straż nieprzyjacielska niewprzód postrzegła aż o 100 sążni zbliżyły się. W ten czas obie kolumny dały ognia do obozu i natarczywie biiąc bagnetem przełamały wszelkie zawady. Ztrwożeni Turcy i Persowie wszędzie byli zmieszani i porażeni. W ostatniej złości i rozpaczey, niepoymując z kąd zjawili się posród ich obozu mężni rycerze Rossyjscy, rzucili się w parow kamienisty bardzo kręty i głęboki spychając się nawzajem bez żadnego względu na niebezpieczeństwo upadku Sam naczelnik perski Sardar Hussein Kuli-han i Alexander Carewicz, przy pierwszym wystrzale wypadli z namiotu i zasłonięni nocą w powszechnem zamieszaniu i trwodze na pół nadzy wskoczyli w row pomieniony szukając ocalenia. Straż będąca przy namiotach

Sardara, chciała opierać się przez czas nieia-ki, lecz cała w pień wyciętą została. Dwuch kanow perskich i przeszło 700 ludzi przebitych bagnetami poległo; niemniej zginęło ich w rowie, do którego spuszczony strzelcy nasi razili silnym ogniem uciekającego nieprzyjaciela Azyatyckiey okazałości oboz dostał się w zdobyczyz wyciężcom. Przytym wzięto 4 ry znamiona, z których jedno Seraskierskie z herbem Persyi. Zabrali nasi wszelki oręż, wielką liczbę koni i wiele sprzętow kosztownych; inne zaś dostatki w ekwipażach i namiotach zniszczono dla niemożności ich uniesienia. W niewolę wzięto 11 officerow i Jzmaela kana który nazajutrz z ran umarł. To tak znakomite zwycięstwo nad woyskami perskiemi i tureckimi, które wynosiły 10000 ludzi, podług wyznania ieńcow kosztowało nam 4 żołnierzy zabitych a 17 ranionych. Głównokomenderujący za tę rozprawę oddaie sprawiedliwość mądrym rozrządzeniu GM. Margrabiego Puluzzi i znakomitey waleczności Półkownika Lisaniewicza.

Z Zytomierza pod d. 1 tego mca piszą że tamtędy przechodzą różne oddziały ieńcow tureckich z Multan w głąb Rossyi. W liczbie niewolnikow znayduie się wielu officerow. Niedawno przejeżdżali tamtędy Jzmail basza, trybunczyczny basza Pegliwan, i basza Remiz. Obywatele Zytomierscy okazali wszelką czułość nad losem i stanem tych ieńcow, i nietylko z ukontentowaniem ich przyymowali ale biedniejszych wspierali pieniędzmi. Pegliwan zatrzymał się tam dni kilka z całą swiata swoią. Gubernator cywilny zaprosił go na obiad a potym na bal wieczorem. Siedzieć za stołem i ieść po Europeysku, dziką rzeczą zdawało się Turczynowi, lecz tańce zaięły jego uwagę i wielkie ukontentowanie sprawiły. Z widoczną radością zastanawiał się nad zwyczajem pięknym dam tamecznych. Prosił o pozwolenie palenia lukki, i uzyskawszy tę grzecność bawił się cały wieczor wynurzając szczerą wdzięczność. Potym był u różnych urzędnikow tamecznych, i na reducie. Teatr sprawił w nim wielkie zadziwienie przez wystawienie widowiska nigdy niewidzianego. W ogólności wszyscy ieńcy tureccy z wielką wdzięcznością wspominaią gościnność i grzecność Rosyan, którzy na nowo w tym zawodzie zwyciężają ich ludzkością i wspaniałością.

Z Drezna pod dniem 8 paździer. N. S. piszą, że kupcy Lipscy cale niekontenci z terazniejszego iarmarku. Za przyczynę upadku kontraktow naznaczają niedostatek gotowizny i

rozrzucone fałszywe wieści o wojnie—Z tegoż miejsca donoszą iż tam czynią się przygotowania do zjazdu stanów monarchii, który ma nastąpić 4 stycznia roku następującego. Już członki zajęły wszystkie mieszkania wolne. Zapewniają że ważne sprawy interessujące Saxonią podane będą Seymowi.

PARYŻ d. 19 października. (z Franc, Monit, Hamb :) Monitor oświadczył zadziwienie nad wiadomością niektórych dzienników oprzyjezdzie iednego X. zagranicznego i wyjezdzie Xcia Neufchatel na spotkanie czy też na objęcie dowodztwa nad wojskiem Niemieckim. Zapowiada ta gazeta, że te wieści niemają żadney zasady sprawiedliwej, że wszystkie są fałszywe, że Berthier nieoddalił się bynajmniey z Fontenebleau. Wszakże utrzymuje się odgłos o uroczystym ogłoszeniu stanu Imperatorowej, i dotąd wieść ta zaprzeczoną niebyła. Urzędowe zawiadomienie ma być powodem do następnych uroczystości, do których czynią się przygotowania.

Okrety amerykańskie w Antwerpii skonfiskowane przedane będą więcey dającemu. Towary za opłatą cła podług taryfy mieć będą wolny obrót w całym państwie. Powszechna uwaga zwrócona teraz na handel ang. Wszyscy widzą zbliżony iego upadek. Rząd przed siebierze środki na zniszczenie handlu zakazanego. W żadnym porcie państwa niemogą być przyjęte produkta osadowe i towary ang. Po konfiskacie nawet muszą opłacać po kilkadziesiąt procentow. Teraz Napoleon wydał następny wyrok „ Zważywszy, że miasto Frankfurt napełnione jest towarami angielskimi i osadowemi, które były wprowadzone latem z Hollandyi i portow północnych; że ci kupcy handlując towarami zakazanemi przeciwko dekretowi Barlińskiemu 1807 narazili się na konfiskatę; że większa część tych towarow ieszcze należy do rozrachunku i jest własnością kupcow angielskich; że te produkta przeznaczone są na wprowadzenie tajemne i występne do Francyi, przez co zrodziłaby się wojna celna na granicach; że Anglia nietylko z Francją ale i z państwami ligi reńskiej zostaje w wojnie; że nakoniec dekret Berliński zapowiedział iż towary osadowe i angielskie wszędzie, gdzie tylko wyska nasze stoją, konfiskowane być mają, co już nastąpiło w Szczecinie, Gdańsku i w całych Niemczech północnych; azatym postanawiamy co następuje. (1 Sekwestr będzie włożony w mieście Frankfurcie nad Menem na wszystkie towary angielskie i osadowe z handlu angielskiego pochodzące. (2 Kuzyn nasz Xże Eckmil, naczelny dowódzca wojska Niemieckiego, ma ustanowić kommisją na uskutecznienie zupełne tego wyroku w nałożeniu sekwestru. (3 Ministrowie nasi woyny i skarbowy obowiązani są do wypełnienia tego wyroku.“ Fontenebleau 18 paździer 1810. Napoleon. Zgodno z oryginałem. Xże Eckmil.

Od grane hiszpańskich piszą, że wiele regimentow iazdy i piechoty oraz artyleryi ciągnie od półowy września przez Bordeaux i Bayonne; że w tym miesiącu ieszcze wielki korpus przyedzie. Zdaie się iż rząd dokłada wszel-

kiey usilności na zakończenie woyny hiszpańskiej i portugalskiej następującej zimy. Przez całe lato panująca wieść, że Imperator i Xże Neufchatel osobiście dowodzić mają w Hiszpanii, niepotwierdziła się dotąd; iednak rozstawione oddziały gwardyi stojąesze w Kastylji starey w Vittoria i pod Baionne niemając żadnego rozkazu do odwrótu. Część główney kwatery Xcia Neufchatel i iego ekwipażow stoi w Burgos. Woyska zaś polowe ciągną spiesznym marszem na wzmocnienie korpusow działających przeciwko Portugallii Galicyi i Extramadurze. Przychodzące wiadomości z tey strony niedonoszą o żadnych wypadkach, chociaż M. Massena na przód postąpił, a Lord Wellington w tył cofnął się. Spotkanie się forpocztow fr z tylną strażą ang nigdy nie było znaczące. Nayważniejsza potyczka miała nastąpić pod Maceira, gdzie anglikom zabrano znaczną liczbę ieńcow. Woysko fr postępuje prawym brzegiem rzeki Mondego na Koimbrę. Wiele regimentow ang. przeszło tę rzekę udając się ku Lizbonie. G. Regnier odparł Gła Hill stojącego z korpusem ang nad Tagiem, stanowisko nayważniejsze w Castelbranco przełamał, i teraz ciągnie traktem Lizbońskim na Abrantes i Santarem. L. Wellington obawiać się musi, ażeby iemu z tey strony pasy niebyły przerzniete. Zapewniają że inny korpus przedsięwziół teraz nowy marsz prawym brzegiem rzeki Duro do Oporto, lecz wieść rozrzucona o objęciu tego portu zdaie się być zawezesną. Twierdza Miranda ma być opasaną. Mówią że niedostatek żywności był pierwszą przyczyną opóźnionych czynności wodza fr. Anglicy spustoszyli i spalili całą okolicę, przez którą cofali się od Almeidy. Milicya portugalska do domow rozbiegać się zaczyna; często małe oddziały przychodzą do czatow fr, i broń składają prosząc odesłania siebie do powiatow zajętych. Głoszą że tamilicya zamordowała wielu officerow ang—Listy z Madrytu donoszą że dawno zapowiedziany wyjazd króla nastąpił d. 18 września. Ministrowie, pierwsi urzędnicy gwardya królewska towarzyszą Monarsze. Mówią że Józef Napoleon uda się przez Sarragossę do Leridy, że tam obeymie dowodztwo nad wojskiem i one poprowadzi do Walencyi. G. Beliard dowodzi w stolicy. Liczna osada utrzymuje spokoyność miasta. Z Paryża przyszły tam wielkie summy na wypłacenie żołnierzowi zaległego żołdu.—G. Sebastiani ruszył na nowo część swojego korpusu na wschod Andaluzyi; z kąd wkroczył do Murcyi, osadził porty, zdobył Alicante, i grozi teraz Kartagenie — G. Lorge, z woyskami Xiążatt mniejszych ligi reńskiej utrzymuje spokoyność w prowincyi Mancha—Na całym półwyspie choroby tego lata daleko mniej szkodziły woysku fr. aniżeli roku przeszłego. Szpitale bardzo mało straciły.

LONDYN 15 października. (z Franc, Alton Berlin:) Podług wiadomości z Portugallii straciliśmy w potyczce d. 27 września pod Mondego 1 Półkownika, 3 podpółkownikow, 67 officerow, i 1181 żołnierzow w za-

bitych ranionych i obłąkanych. Między ranionymi znajduje się major Wurmb i 2 poruczników z legionu niemieckiego. A ponieważ po tej rozprawie teatr wojenny psunął się traktem z Mondego do Oporto, musiał więc Lord Wellington opuścić góry Buzaco. Dnia 30 główna kwatera wojsk połączonych ang. i port. była w Koimbrze. Smutne położenie interesów naszych w Portugallii jest przedmiotem troskliwości każdego; kto tylko z rozsądnych zwraca uwagę w tę stronę. Armia L. Wellington jest wyborem wojsk naszych. W niej służą nadoświadczeni officerowie i naybitniejsze pólki. Jak straszna klęska dla Anglii! gdyby takie wojsko było zniszczone. Przeciwnie chociażbyśmy kilka zwycięstw odniesli, nie nachylimy do upadku potęgi Napoleona. Zapewne życzylibyśmy ażebyśmy na lądzie całą siłę naszą na grę postawili — W Flessyndze stanęło 10 okrętów liniowych, 27 brygow, fregata i wiele statków mniejszych gotowych do żeglugi. Nasza flotta przed tym portem stojąca składa się z 7 okrętów liniowych i fregaty i 5ciu lub 6 brygow. Kontradmirał Galloway płynie na morze śródziemne dla obięcia dowództwa nad eskadrę Admirała Hood, który udaje się do Indyi zachodnich. Fregata Lively csiadła na piasku na mieliznach koło Malty. Lud cały ze statku uratowano. Wciągu tegoroczney żeglugi przyszło z morza bałtyckiego 1195 okrętów. Następują dni burzliwe, w których okręty uciekać muszą do portów — G. Armstrong powracający z Paryża do Ameryki do nas przyjechał — Z Indyi zachodnich odbieramy wiadomość że Trynidada ogłosiła się za niepodległą. Woyna terazniejsza lądu z morzem skończy się podobno na wyzwoleniu osad hiszpańskich. Amerykanie iedni po drugich ogłaszają powrót do praw udzielości, z której przed 500 laty przemocą byli wyzuci.

FRANFURT d. 18 października. (z Frankf) Hamb.) GD. Friand wezwał kupców tutejszych ażeby obiwili we 24 godzinach ile mają towarów angielskich, pod obawą konfiskaty utaionych artykułów. Nietylko w Niemczech ten handel wygnany; podobnie Szwajcarowie muszą postąpić. Landaman został wezwany od Napoleona ażeby kantony poszły za przykładem Króla duńskiego, pruskiego i Xiążąt ligi reńskiej. Na przyprowadzenie do skutku wielkich zamiarów lądu przeciwko wyspom ang. potrzeba było ażeby Szwajcarowie niewyłączyli się od powszechnego prawidła. Podano więc kantonom taryfę d. 5 sierpnia w Trianon postanowioną do ogłoszenia. Bazylea zaś, już wezwaną została do obiwienia w przeciągu 5 dni, iak wielkie składy towarów osadowych posiada? — Deputacya Walezyska przysłała z Paryża wiadomość o ustanowieniu kommissii na zrobienie projektu, któryby mógł pogodzić udzielnosc tego kraju z interesami korony Imperatorskiej, Negocyacye dotąd trwały z Xciem Cadore. Imperatorowa Józefa w Bern znajduje się; u Landamana była na obiedzie.

Kiedy tak ściśle przetrząsają się główne składy towarów ang. kiedy codzien nowemi przepisami obostrzają się szrodki na zniszcze-

nie handlu zakazanego; obok w państwach austriackich papiery publiczne coraz bardzie spadają z ceny swojej; przed kilku dniami za 450 można było kupić 100 gotowizny, dziś trzeba zaliczyć 600 ryńskich bankocetlami. Jeszcze niedoświadczone tak nagłego i tak wielkiego upadku! Skarżą się kupcy i rzemieślnicy iż ani handlu ani fabryk utrzymać niepodobna z powodu podwyższonego cła we włoszech od iedwabiu i ceny bawełny, które gotowizną opłacają się. Z Wiednia wyprawiono kuryera do Cesarza. Rozumieją że Franciszek 2gi odwoła swoy wyrok ażeby opłata za dobra duchowne następowała samą gotowizną, Cesarz znajduje się teraz w Węgrzech.

KOPPENHAGA 25 października. (z Alton Hamb Zusch;) Król nasz oprócz zamknięcia portów i granic państwa duńskiego towarom osadowym, wydał teraz edykt rozkazujący ażeby wszyscy kupcy we 24 godzinach obiwili gatunek i illosć towarów ang, ażeby we 48 godzinach zapowiedzieli wiele towarów zamierzać sprzedać w kraju a wiele wyprzewadzić za granicę. Naymniejsze utaienie, lub fałsz w padaniu grożą konfiskatą. Towary idące za granicę, podług pozwolenia Napoleona zapłacą cło oznaczone w Taryfie d. 5 sierpnia; zostające się w kraju opłacą procent pewny do skarbu. Mówią iż we wszystkich państwach związkowych nastąpią ustawy ieszcze ostrzejsze przeciwko handlowi ang — Składy Brytanii W. na wyspie Helgoland szacowane są na 200 milion ow. Piękna zdobycz byłaby dla rycerzy! Dwie kompanie piechoty i iedna weteranow stoi na straży tych magazynow. Równa siła może w 6 godzinach przenieść się z Cuxhawen na tę wyspę. Wiadomości z Anglii donoszą że cała Tamisza napelniona okrętami kupieckimi; że gotowizna cała wysłana do Hiszpanii i Portugallii a ztąd bardzo rzadka w Londynie. Kupcy przestają płacić; bankructwa następują iedne po drugich. Papiery tracą po 15 procentow. Wszyscy rozsądni życzą pokoju z Francją; Ministrowie i pospólstwo pragnie wojny. Parlament następny daleko będzie burzliwszy od przeszłego — Nie tylko w Anglii i Austrii kredyt upada, w kraju naszym podobnie wiara publiczna cierpi wiele. Z niewiadomych i niepojętych przyczyn papiery narodowe tracić zaczęły po 200 procentow.

Pisma nasze napelnione są opisaniem podróży Królewicza szwedzkiego. W Corsoer i w Roskiold przez całą Zelandyą dwór nasz podrymował koszta podróży. W Fryderychsbergu rezydencyi królewskiej, marszałek dworu i pierwsi urzędnicy spotkali Xcia Pontecorvo, przy wejściu do gmachu. Król wyszedł z gabinetu swojego do pokoiow na przeciw Xcia, którego powitał z ministrami stanu, naczelnikami departamentow, admirałami i wodzami sił lądowych. Zabawiwszy królewicz u naszego monarchy w gabinecie pół godziny prezentował swoją swiętę, potym udał się do królowey, zkad powrócił drugi raz do Króla. Później nastąpił obiad. Do stołu zaproszeni byli oprócz królewicza i dworu, posłowie francuzki i szwedzki. Wieczorem wiechał Xże do tej stolicy przy swietle pochodni powitany 27 wystrza-

łami z armat walowych. Przez cały ciąg bawienia Xcía z Królem naszym uważano wzajemną ufność szacunek i życzliwość, skutki przed kilku laty zaszczipioney przyiaźni. Pierwszy nosił order słonia, drugi miał order Seraficki. To dobre porozumienie, wyraża dworska gazeta, rokuie na przyszłość szczęśliwą przyiaźń między dwoma sąsiedzkimi państwami. Dnia 20 królewicz przybył do Helsingera spotkany od wojska duńskiego i wystrzałami z dział powitany. Przeprowadzających siebie urzędników obdarzył podarkami a gwardyi duńskiej wyliczyć kazał dwie summy. Stał w domie Konsula szwedzkiego Glerfeld i nocował. Tamże uczynił wyznanie religii podług nauki Lutra, prywatnie, w przytomności Biskupa Lindholm i 3 duchownych, oraz 5 osob świeckich. Dnia 22 o godzinie 2giej po południu wsiadł królewicz na statek przy odgłosie dział zamków nad ciąsniną leżących, powitany od flotylki wystrzałami wielokrotnemi. Wszystkie szalupy ozdobione były, schody sukniem szkarłatnym wybite. We dwie godziny stanął szczęśliwie na brzegu szwedzkim. Natychmiast artylerya walowa i polowa głosić zaczęły Hersingborgowi przybycie następcy tronu. Piechota i jazda stanęły w paradzie. Miasto i las okoliczny oświetlone były lampami pochodniami i kagańcami.

MEDYOLAN d. października. (z Frankf. Berlin:) Vice-król nasz wyjechał dla oglądania brzegów morskich od uścia rzeki Po aż do Tronto. W tej podróży chce obejrzeć szkody poczynione przez wylew rzek wezbranych ażeby skuteczniey im zaradzić—Z Neapolu donoszą że wojska pod Scilla i Piała zgromadzone już rozeszły się na kwatery zimowe: 6000 tylko zostało dla straży brzegów i bateryi. Statki przewozowe powracają do portów, z których wyszły. Flotty Angielskiej część jedna udała się ku siedmiu wyspom, druga krąży około brzegów Kalabrii. Joachim Napoleon powróciwszy do stolicy oglądał port arsenal i nowo zbudowany okręt Capri—Oyciec S. bawi w Savona. W. Xiężna Eliza mieszka w Florencyi. Niedaleko Urbinó dało się uczuć trzęsienie ziemi 26 razy; z tych 5 sprawiło wielkie szkody—O wyjeździe Lucyana Buonaparte do Ameryki mówić przestano—

WARSZAWA d. 3 Listop. (z Warszaw:) Na skutek rozkazu Fryderyka Augusta Xiąże Poniatowski minister wojny General Dywizyi naczelny dowódzca wojsk Xięstwa Warszaw. Orderow wielkiej wstęgi legionu honorowego, wielkiego krzyża wojskowego warszaw, Neapolitańskiego, orła białego i innych kawaler, podał do wiadomości nowy przepis mundurów, jakie mają być używane we wszystkich paradach i czynnościach urzędowych przez oficerów wszelkiej broni, inspektorów, kommissarzów, płatników, urzędników zdrowia, i wszelkiego rodzaju officyalistów wojskowych—

General, Dyrektor generalny wydziałów wojskowych Hebdowski ogłosił ofiarę Hrabie—
Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiej

go Witolda Alexandrowicza dla żołnierzy z włości jego Konstantynowskich w wojsku służących uczynioną, w tym, że każdy włościanin jego, któryby dosłużył się rangi officerskiej, otrzyma wszystkie potrzeby porządku officerskiego od dziedzica, że każdy włościanin wsi Konstantynowskiej otrzymujący na świadectwo mężstwa krzyż wojskowy mieć będzie od dziedzica 500 złotych nadgrody, że każdy włościanin raniony w boiu i niezdalny do służby wojskowej będzie uwolniony od wszelkiej powinności gruntowej, nadto mieć będzie co rok aż do śmierci po złotych 200; osiadający zaś taki weteran w Konstantynowie otrzyma prócz wyrażoney pensyi jeszcze mundur inwalidy, i co rok tak odziewany będzie aż do zgonu. Dziś rzeczywiście służy wojsku 22 ludzi z włości Konstantynowskich. Ten czyn w ogłoszeniu nazwany jest dziełem obywatelskiej cnoty, mogącym zadziwić obcych, lecz nienadzwyczajnym w narodzie przywiązanym od oycyzcy—

Z Drezna piszą że d. 22 Graf Chesterode i Baron Gersdorf mieli ostatnią audyencyą u Króla; pierwszy wyjeżdża na poselstwo do Wiednia, drugi udaje się do Koppenhagi. Posel Francuzki Bourgoing ciągle bawi u dworu Drezdeńskiego, niedawno prezentował Monarsze JP. Drost Kapitana z legionu Nadwiślańskiego w służbie francuzkiej będącego. Król wyjeżdża na polowanie w okolice Torgacu. Pisano dawniey że to miasto ma być ufortyfikowane kosztem Xiążąt ligi Reńskiej.

ROZNE wiadomości. Badini ogłosił iż wynalazł sposob niewiadomey korespondencyi za pomocą liczb w każdym języku z nayodleglejszymi kraiami a to daleko prędzey od telegrafów. Drugi autor bezimienny twierdzi że znalazł sposob budowania płaskiego naywiększych okrętów; które za pomocą wiosel mogą żeglować bez wiatru i żagla na miejscach płytkich, i które niepodlegają niebezpieczeństwu ognia lub wywrótu, a mają tę wygodę ieszcze że są zwrótnieysze i równie dobrze płyną iak przodem tak i tyłem.

Jeden obywatel nad Renem mieszkający wyjeżdżając do Paryża założył się iż we 3 godziny po przyjeździe swoim do stolicy przysła oryginalną własnoręczną i zaświadczoną wiadomość. Wrzeczy samey wypuszczone z listem gołębim prędko zanosły do domu nowinę i zakład wygrały—Paryż rozciąga się na 7 mil w koło, 2 w poprzek; liczy 371 domów, 1095 ulic, 77 placów, 18 mostów na Sekwanie, 56 fontan, 27 szpitalów, 22 szkół, 29 teatrow, 2000 garkuchni, 3000 kawiarni. Co rok ludność Paryzka konsumuje 106 milionów funtów chleba, 75000 wołów, 15000 iałowic, 100000 cieląt, 30000 beczek piwa, 6000 fas wina. Karet do najećcia 2500. Londyn mnieyszy przewyższa ludnością i konsumpcyą Stambuł daleko jest rozlegleyszy lecz mniej osiadły. Wiedeń połowę tylko ma ludności Paryzkiej, bo ledwie 290 t. liczy. W Neapolu zaś rachują blisko 500000 ludzi—

Assygnata st. roblowa po 26 r. Dukat rubli 2 Kop. 95.
w Drukarni Kuryera Litew— **DODATEK**

w WILNIE dnia 2 Listopada ROKU 1810

WILNO D. 15 Sbraprzeszłego miesiąca, opatrzone SS Sakramentami i Olejami przeniosł się do wieczności s. p. Józef Sawaniewski Burmistrz M. G. Wilna. Mąż ten powszechnie żalowany, żył lat 45; w połowie prawie wieku przeżył Parki osnowę życia tego. Przez lat 10 ciągiem spełniał czule obowiązki urzędowania swiego—Rozpisawszy testamentem majątek swój dorobkowy na rodzinę, uczyniwszy matkę swoją dożywotniczką nieruchomości majątku już będącą w starości, po ustalym życiu oney sprzedać kamienicę z placami zadeterminował, a z summy iaka wypadnie z wyprzedaży, na szpital z Dziezieciątka Jezusa z: polskich 9000 JIPannom Miłosiernym 5000 oycem Boasfratrom 5000 rozpiął reszty zaś summy, iaka pozostanie z teyże wyprzedaży, obowiązał najmocnięj exekutora testamentu, aby uczynił fundusz na wieczną pamiątkę z dobrem powszechnym—Taki przeto uczynek przykładowy s. p. Burmistrza Sawaniewskiego dla powszechney wiadomości Exekutor testamentowey woli przez gazetę krajową podaje,

3 Roko 1810 Sbra 13 dnia. Przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ziemskim i powiatu Słuckiego po odwołaniu sądow z przyczyny następnego dnia tabelnego osobiście stawiając WIP. Michał Połoński dokument poniższy do akt podał, którego wyrazi takowe: Niżej podpisany dawszy wiedzieć szanowney Publiczności różne związki interessow z fortuną moją mającęy oświadczeniem własnoręcznie d. 5 roku niniejszego przezemnie podpisanym, tego roku i miesiąca d. 12 przed aktami ziem pttu Słuckiego przyznany, że one zupełnie i całkowicie, co do następnego onych w ogóle obrótu poruczył uproszonemu odemnie JW. Ludwikowi Kamińskiemu chorążemu powiatu cyszyskiego sądu gll. miń: 1go depar. prezydentowi, i że od momentu takowego moiego postanowienia te tylko osoby mocnem działaniem w interessach moich znajdować będą, które JW, Kamiński mocą ogólnego sobie powierzenia wezwie, i w iakich one ustanowi stopniach, a z tad stosowną do poteczeń moich obgólnych przeczazy nagrodę. W widoku pożądanego z strony moiey, z byłemi dotąd w iakimkolwiek stopniu oficyantami moimi, za moimi bądź uprzednich plenipotentow moich instrumentami obrachunku, któryby raz przecie ten rodzaj pretensyi do domu moiego częstobroć regulowanych, w znaczoey części świadectwami żadnym prawem niedozwolonemi i mnie w żadnym względzie obowiązywać niemogącemi, tylko wspierającymi się normalnie ukończył każdemu iaka się z strony moiey winną także domierzącą sprawiedliwość; również respective poszczególnych obowiązkow zapewnił i dla mnie bezpieczeństwo przez niniejsze publiczne w akta ziemskie powiatu słuckiego umieszczając się oświadczenie datę widzieć iżem tu temu celowi obrał i postanowił przyjaciela domu moiego W. Hieronima Olyńca pisarzewicza grodzki wdztwa Smoleń który opatrzone stosowną do tego aktu instrukcją wespół z naznaczyc się jeszcze w pomoc iemu mającym od d. 4 decembra roku niniejszego w Nieswiżu wyż wymienionego rodzaju interesu odbywać podług przepisow teyże instrukcyi rozpocznie. Do niego więc iak iedynie rodzaj ten interesu ma należeć, tak żeby się w dogodność obóstronną pożądaną onego ostateczna przybliżyła się konkluzya oświadozam, iż terminem normalnym zamknięcia aktu tego oznaczam dzień 1szy maja roku następującego 1811: dla czego to moje oświadczenie uwiadomiałę szanowną publiczność o moim niniejszym postanowieniu do umieszczenia potrzykroć w gazetach publicznych podać z ostrzeżeniem iż z nadejściem dnia 1go

maia 1811 wyż wymienionego rodzaju pretensye za nieobowiązujące mnie do odpowiedzi za żadne znie będą— 1810 7bra 28 d. utego dokumentu podpis JO. X. y domu iego pieczęć na laku wyoisnęła tak się wyrazi D mnik Xiąże Radziwił [s. M. P.] Który dokument jest do xiąg ziem: Słuckich wpisany a z nich ten wypis za opłatą posaliu Monarszych pod pieczęcią urzędową tegoż powiatu jest wydan.

5 Dekretem remissyinyim sądu Gll: miń: 2go depar w roku teraznieyszym 1810 Juli 18 dnia zapadłym wieczysta taxa i exdywizya dóbr Michała Hrabi Piatera star: Gigobr Bożyn zwanych w powiecie Jhumńskim leżaych przeznaczoną została. Jakoż sąd taxatorско exdywizorski odhwywszy już w Bożynie pierwsze zjazdowe czynności termin powtórny swiego ad fundum tych dóbr zebrał się na dzień 10 maia roku 1811 postanowił. Na który aby wszyscy kredytorowie i pretensorowie z dowodami pod utratą rzeczy stawali obowiązani.

Rafał Górdziakowski Sędzia Z. pttu exdywi prezydu. Ignacy Jwanowski podsędek Z. pttu miń: exdywizor Rychard Szyszko podsędek Z. pttu Jhumń: exdywi.

1 Za dekretem remissyinyim sądu gll: miń: 2go depar: roku 1802 mca febr. 24 dnia zapadłym iukazem późnieyszym rządzącego senatu po uprzedzonych i prawie zeznanych obwieszczeniach sąd powkomorsko exdywizorski z urzędnikow gubernii litewskiej i mińskiej złożony w dobrach Miedzialach JW. Ignacego sędziego b. ziem: pttu: wileń: kawalera orderu S. Stanisława, Adama Marszałka pałacowego króla saskiego kawalera orderu S. Stanisława Bronicow w poie wilkomińskim położonych, rezolucją swoją na dniu 7. 7bra postanowił dać wiedzieć wszystkim w ogule kredytorom i pretensorom tak do JW. Bronicow iako też zeszięcych oycu trzy krotną awizacyą gazetą kuryera lit: co spełniając przystępuie do rozbioru rzeczy osalecznie we wszystkich poruczaniach remissyinyego wyroku: żeby przeto zawiadowcy skarbu Monarszego bankow upadłych plenipotenci i różni part: kalarni kredytorowie oraz pretensorowie tudzież wszelkiego nazwania dóbr Krayska w gubernii mińskiej Lownian Miedzial K: wkliszek i Puszn: w Gubernii wileń: possesorowie z należnymi dowodami swoich pretensyow, z zapsydowań n: ydaley za niedziel dwie pod stratą swoich stosunkow i possesyow stawali, awizac. Działo się w Miedzialach 1810 7bra 7 dnia.

JW. Jan Chryzós. Pilsudzi M. b. T. i kawaler. Józef Kozakowski prezydent Gro: pttu: wilkom ex Joachim Niewiarowicz pttu: ziem wileń P, exdy

1 Za dekretem remissyinyim sądu ziem: pttu: wilkom: w terminie przypadłym sąd exdywizor: z osob wyznaczonych, w roku teraznieyszym dnia 1go miesiąca augusta do majątku Pobordziow w poie wilkomińskim położonych dziedzictwa zeszięcego Zygmunta Grodkowskiego Vice Marszałka pttu wilkom: należącego zieczawszy, między sukcesorami onego a kredytorami pierwsze stopnie zakryslając, komportacyą całego funduszu, i wszelkiego majątku zeszięcego Grodkowskiego na Stefanie Starościu Karolu Maiorze Grodkowskich i na dalszych osobach wyrokiem swym zadeterminował, wymiar majątku dziedzicznego Pobordziow komornikowi wyznaczony zalceić, akta inkwizycyi kalkulacyi weryfikacyi na tychże sukcesorach: przeczazy uskutecznienie onych iak równie i licytacyą ruchomego majątku w następnym zieżdzie swym toiest dnia 20 febr:

aryi 1811 roku zastrzegłszy, po załatwieniu takowych skutków oczwisty stopień także exdywizyi że następować będzie, ażeby zatył wierzyńciele i pretensorowie do majątku zesłego Zygmunta Grotkowskiego Vice-Marszałka mający rzecz bliżej o tym zawiadomieni zostali, niniejszą awizacją do kuryera litewskiego podają.

Onufry z Klimonta Klimowicz sędz ziem wilkom ex:

Ambroży Koziel sędzia ziemski wilkomierski exdy:

Jan Zongałłowicz Pisarz ziemski wilkom. exdywizo.

1 Od Administracyi fabryki fajansowej porcelanowej Koreckiej obwieszczenie. Choć i już taż administracja, poprzedzonymi publikacyami swemi przez gazety kuryera litewskiego i korrespondenta warszawskiego uwiadamiła przeswieatną kompanią tychże fabryk o potrzebie ziecchania się lub zesłania swych umocowanych na dzień ostatni iunij roku biejącego na sessyą kompaniczną do Korca, dla zdecydowania na niej ważnych materyi, iako to, czyli kontrakt JPana Petiona dyrektora fabryki porcelanowej, kończący się w dniu ostatnim grudnia, ma bydź nadal prolongowanym, i czyli podług opisow tranzakcyi spłata budowlifabryki fajansowej Horodnickiej, oraz awansa na fabrykacją przez dziedzica s. p. J. O. Xięcia Józefa Czartoryskiego bywszego tychże fabryk Prezessa poczynione będą, na tymże terminie ostatniego grudnia successorom tegoż s. p. J. O. Xięcia spłacone, bo w przypadku nie uiszczenia się, taż fabryka fajansowa w skutek teyże tranzakcyi do samego już dziedzica należec będzie: że jednak na tymże terminie sessyi w dniu pierwszym iulii ukończoney zebrańi kompaniści zdecydowali się, na dzień 10 grudnia veteris stilli roku biejącego, powtórny sessyą kompaniczną zebrać, dla wydania już na niej swey finalney w tey mierze rezolucyi, i o takowymże terminie tey ważney sessyi, przez gazety kuryera lit. i korrespondenta warszawskiego, wszystkich akcyonistow zawiadomić nakazali, przeto dopełniając tę ich wolą, niniejsze o tymże terminie sessyi w dniu dziesiątym decembris V. S. przypadającym, czy się przez gazety doniesienie i o ziecchanie się tu, na tey sessyą przeswieatney kompanii upraszam. Dett w Korcu dnia 2 7bris 1810 roku.

Michał Filipowski administrator.

3 Do wiadomości publiczney podaje Starozakonny Abraham Morduchowicz Obywatel wileński posesyonat w tym: że w Roku 1807 8bra 22 dnia wydał wexel na rubli Srebrnych 300 N. 300 Starozakonnemu Leyzerowi Chaimowiczowi Obywatelowi wileń: po opłaceniu takowego wexlu summy gdy Leyzer Chaimowicz niezwrócił takowego wexlu i cerografu do sądu grodzkiego oszmian pozywać zaczął, z tey okoliczności iako manifest w ziem wileń w 1809 mca februaryi 26 dnia został zapisany, iak o zwrot pomienionego wexlu i cerografu w Grodzie Pittu: Oszmian: proceder ze strony Abrahama był prowadzony roku 1810 mca 7bra 21 w którym starozakonny Leyzer Chaimowicz wziół się do iuramentu i onemu naznaczony został, na tym, iako wexel i cerograf po opłaceniu summy zwróconey został " wszakże Abraham Morduchowicz dobrze pamiętając że nie został zwrócony bo powodem onego Leyzer zaczął pozywać, przeto aby nikt wexlu i cerografu pod datą 1807 8bra 22 d. z Podpisem Abrahama Morduchowicza na 500 rubli nienabywał a przeto do niesprawiedliwego prawnego wydatku nie stawał się przyzyna w gazecie kuryera lit: czyni ostrzeżenie.

2 Michał Grzymałto Pittu wołkowyskiego rotm w gubernii mińskiej w ptoie dziśnieńskim ciągle przez lat kilkanaście w obowiązku plenipotenty w klasztorze Głębockim karmelitow bosych zostając, a razem archiwum tego klasztoru utrzymując, oraz mając powierzone sobie interesy i dokumenta karmelitanek bosych klasztoru wileńskiego za plenipotentyą iemu od tychże karmelitanek wydaną czyniwszy testamentową dyspozycyą kapitałnych swych majątkow i ruchomości, z przeznaczeniem onych dla braci Tomasza sędz: Marcina chorąż WW. Ross: i Apolinarego porucz b. ww: polł: Grzymałow i siostry Elżbiety z Grzymałow Krasowskiej, d. 10 miesiąca 7bra Ru terażniejszego 1810 żyć przestał aby przeto wspomnieni wyżey successorowie tak dla odebrania takowego majątku i ruchomości, iako też dla okalkulowania się z powierzonych zesłemu Michałowi Grzymalle plenipotentow i archiwum albo sami osobiście, z należnymi dowodami przybyć albo umocowanych od siebie plenipotentow na d. 20 mca Xbra

roku biejącego do Głębockiego przysłać raczyli, do wiadomości publiczney podaje się.

X, Kasian Dubrawski kar bosy.

1 Urodzony Piotr Bogorski przeczytawszy w kuryerze lit: w numerze 63 doniesienie urodzonego Stanisława Umńskiego iakoby on Piotr Bogorski oddał swoy majątek pod exdywizyą, odpowiada przez niniejsze oświadczenie iż tego nigdy nieuczynił, że o tę krzywdę zepsucia kredytu obywatelskiego prawem czynić będzie z urodzonym Umńskim i że niezauiedba strat i expens prawnych procederem dochodzić.

1 Rada miejska wileńska na skutek ukazu rządu guberni litewsko wileńskiego dnia 17 terażniejszego miesiąca 7bra za nem 259 u wyszłego podaje do powszechney wiadomości, że kamieniczka miejska na ulicy końskiej pod N 255 sytuowana; a tekoż karaulnia przy bramie byłey trockiej położona, wypuszcz na zostaną od miasta konsensem na czynsz wieczysty corocznie do kassy miejskiej wnieść się mający — Do iakowey licytacyi na Ratuszu w radzie odchodzić mający nazaczywszy rada trzy terminy pierwszy dnia 11 drugi dnia 15 i trzeci ostateczny dnia 18 mca nowembra roku terażniejszego 1810, ażeby życzący otrzymać od rady na wyrażone kamieniczkę i karaulnię miejską konsensu wieczyste, w przereczonych terminach z dowodami formalnymi pewność dotrzymania warunkow konsensowych probującymi w radzie do licytacyi stawali, rada ogłasza i wzywa. Dat: na Ratuszu wileńskim w Radzie tegoż Miasta roku 1810 miesiąca: septembra 26go dnia. Tomasz Reyser P. R.

Niżey podpisany ostrzega, aby nikt dworku na safiankach pod nem 539 dawniejszym od JP. Kazimierza Jagielly nienabywał ani też pieniędzy na ony pożyczal, lub takowego dworku w półowie niżej podpisany jest aktorem, na drugiey zaś półowie znaczny ma sumowną preteusyą — R. 1810 augusta 24 Józef Giedroyć star: wileń

JP. Hoffman Chirurg, dentysta, okulista badażysta robi wszystkie naytrudniejsze operacye swoiey sztuki z naywiększą pewnością tak co się tycze kouserwy, iakoteż leczenia zębów; wstawie sztucznie i trwałe zęby robione nakształt naturalnych tak iż można onemi być równie tak naturalnymi: utrzymuje wszytko co jest potrzebnym do zdrowia i ochędostwa gęby i zębów: iako to elxier leczący zęby i uwalniający od potrzeby wyrwania; proszki i opiata, tudzież ocet antyskorbutyczny i aromatyczny wzmacniający dziąsła i zęby chwiałe się tenże ocet utrzymuje gębę w czystości i dobrym zapachu a razem czyni zęby białymi. Należy mieć się na ostrożność i przy wyjsciu zębów dziecińczych jest to dzieła natury, z tym wszystkim niektóre dzieci przy wyjsciu onych są częstobrod w niebezpieczeństwie i trzeba na ówczas naturze podpoagać odmiękczać dziąsła. Wyż wyrażony dentysta przepisuje sposób i daie lekarstwe dla ulgi dzieciom i dla łatwiejszego wyrznięcia się zębów — Ma także bandaże elastyczne na wszystkie gatunki ruptur którym w początkach doskonale zapobiega — Co do oczu ma u siebie wodę cudowną Paryżkiego okulisty de Saint Yves i drugie Eszeney w znacznym wzrok i mgłę z aczu spędzające. Osoby potrzebujące onego zechcą udawać się do domu onego za Ostę bramę w kamienicy Frolanda

Na skutek Dekretu Magistratu Wileńskiego w dniu 19 terażniejszego Miesiąca zapadłego, mnie Urzędnika do wyprzedazy wszelkiej pozostałej ruchomości po zesłym Józefie Sawaniewskim Burmistrzu Wileńskim dezygnującego, będzie się wyprzedawać taż ruchomość, iako to: bielizna stołowa i inna, garderoba, zegary ścienné i kieszonkowe w różnych gatunkach, srebro, cyna, miedź, żelazo, lanszafta i mobilia; oraz dalsze naczynia i sprzęty Gospodarskie. Takowa Licytacya zacznie się w Domie tegoż zesłego Burmistrza Sawaniewskiego za Bosaczkami położonym dnia trzeciego następującego Miesiąca Nowembra i ciągle odbywać się będzie aż do oney ukończenia. 1810 Miesiąca Octobra 29 dni.

Józef Lukienowicz Radny M. G. W